

R Â N D U I A L A

4

ERNEST BERNEA

GÂNDURI PENTRU
ȚARĂ NOUĂ

1937
BUCUREȘTI

ABONAȚI-VĂ LA:

R Â N D U I A L A

ARHIVA DE GÂND ȘI FAPTĂ ROMÂNEASCĂ

Redacția și Administrația:

— București II — Strada Francmaronă Nr. 7 —

Au apărut:

4 caete alcătuint 1 volum de 490 pagini, format mare. Colecția întreagă lei 1000.

Caetele 1 și 2 sunt epuizate. Se dau numai cu colecția. Caetele 3 și 4 se vând separat: lei 100 fiecare caet.

Sub tipar:

Caetele 1—2 din volumul II.

Abonamentul pentru 4 caete (1 volum) Lei 200

R Â N D U I A L A

4

ERNEST BERNEA

**GÂNDURI PENTRU
ȚARĂ NOUĂ**

1 9 3 7

B U C U R E Ș T I

CE INSEAMNĂ A FACE POLITICĂ

— Concepția politică în care am crescut noi după război, aceea a votului universal și a tuturor celorlalte forme și moravuri politice pe care le-a adus la viață „noua constituție a României”, i-a făcut pe cei mai mulți dintre oamenii locurilor noastre să vadă și să creadă într-o politică binecuvântată, pusă la îndemâna oricui. S'a crezut nu mai puțin în folosința ei pentru interesele obștești și nu ra-reori personale.

Așa am văzut ridicându-se nenumărați „oameni politici”. Pe pământul țării noastre creștea abundent și ca din nimic, această floare rară a istoriei: conducătorul de noroade. Cine nu isbutea să se ridice pe calea unei profesii făcea „nițică politică”. Cine nu pricepea matematicile, literatura și nici negustoria, cine nu avea nici o meserie în care se cerea oarecare îndemânare și știință, isbutea să se ridice prin și în politică. Când un oarecare, o mediocritate voia să devină „cineva”, dintr-o dată și sus de tot, „intra în politică”.

Intotdeauna și pentru oricine politica era soluția grabnică și sigură, ea era magia albă prin care dorința se transforma în realitate. Viața noastră politică ridică în acest fel o faună nouă aceea a omului fără meserie, a omului fără vocație. Și a fost cu atât mai puternică înmulțirea cu cât din an în an condițiile deveneau tot mai prilnice. Manifestarea devenea cadru, cum ar zice un distins sociolog contemporan, și elementele se dezvoltău necentenit pentru folosința „obștii”.

Partidul național-țărănesc, popularul și „revoluționarul partid al nădejdelor țărănești nu a făcut altceva decât a creșcut și conservat în viața noastră publică, „omul politic”. Aceasta era marea lui misiune: să ia oamenii de la locul lor, unde deși mici, puteau fi oameni întregi și cu rost să le crească buna dispoziție și apetiturile și să-i facă să se creadă indispensabili pentru mari misiuni. Toți acești oameni cred că cugetă, cred că făptuesc politic. Ei cred că politica e ceva ce se deprinde ușor, chiar și fără licența în drept, așa cum credeau liberalii. Și aceasta nu o crede unul, doi sau zece oameni din fericitul partid, ci o cred mulți, mii de oameni, poate toți aceia cari se uită la d-nii Mihalache, Madgearu, Dr. Lupu, Pan Halipa, aceste cinstite și luminate „figuri” românești. (Ce tactician iscusit e d-l Mihalache și ce inteligență cuprinzătoare e reprezentantul Basarabiei! Nu mai vorbim de însușirile politice ale tuturor deputaților țărăniști, cari au venit

să ne întărească din nou credința în generațiunea spontanee...).

Să fie oare atât de ușor să faci politică? Să poată oare oricine să devină om politic? Noi credem că nu. Nu, pentru orice loc și în orice vreme, când e vorba de o politică adevărată, nu, mai ales când popoarele se află la o mare răspântie istorică, cum e în prezent și într'un stat european modern cum e cel românesc, care trebuie să organizeze și să îndrumeze o societate atât de complexă ca cea de azi. Mințile cele mai agere, sufletele cele mai mari, nu au putut să aibă intotdeauna puterea de pătrundere și de conducere a evenimentelor. Și atunci mai putem vorbi astăzi în țara românească despre politică, ca despre o unealtă la îndemâna oricui?!

Din cele mai vechi timpuri înțelepții și-au dat seama ce înseamnă a face politică, cât este de greu să o faci, cum și cine anume poate să fie om politic. Platon, considerând filosofia ca pe cea mai complexă dintre științe, știința ultimă și a totcuprinzătoare a spiritului omenesc și dându-și totodată seama cât de complexă este viața oamenilor în colectivitate, spune următoarele lucruri despre cărmuirea statelor¹⁾:

„Până când filosofii nu vor cărmui statele, sau

1) Platon: *Statul*, pag. 240, traducere de V. Bichigean, ed. Casa Școalelor.

cei ce acum se numesc regi și stăpânitori, nu vor fi cu adevărat și precum se cuvine filosofi, așa ca puterea de stat și iubirea de știință să fie în aceeaș mână și până când atâtea firi de oameni, care acum se ocupă deosebit, ori cu una ori cu alta, nu vor fi excluse cu totul din cârmuire, până atunci nu se poate pune capăt relelor care bântue statele, ba nici celor de care suferă neamul omenesc și statul, pe care l-am descris în convorbirea noastră de acum ²⁾ încă nu se va infăptui și nu va vedea lumina soarelui”.

Filosoful elen își dădea seama cât este de greu să faci politică și mai ales, că nu oricine poate să îndeplinească această grea sarcină în viața publică. El cerea conducătorilor să fie filosofi, să fie adică înțelept să aibă darul și puterea de a pătrunde toate tainele și legile vieții obștești, să judece, să distingă și să făptuiască după cerințele firești ale acestei vieți, într-o cuprinzătoare viziune asupra lumii.

Înțelegând astfel politica și omul politic ne dăm seama cât de puțini sunt aceia cari își pot purta numele pe bună dreptate. Încercările la care el este pus, felul cum lucrează el pentru a isbândi, îl scoate din marea masă a mulțimei pentru a-l situa într-o lume a sa aparte, aceea a însușirilor excepționale.

Viața socială la un moment oarecare, viața isto-

2) Statul platonice.

rică a unui neam este un tot, uneori mai deplin organic alteori mai puțin, dar întotdeauna complex. Elementele care o compun sunt astfel organizate în cât cu greu pot fi înțelese în țesătura lor intimă. Și nu numai atât, dar însăși prezența lor este greu de constatat. De cele mai multe ori ne înșelăm asupra vieții sociale din nesocotirea unor elemente, cari deși puțin vizibile, uneori chiar deloc vizibile, joacă un rol foarte mare în constituția corpului social și în determinarea evenimentelor. Hazardul în istorie ¹⁾ are în acest fel un înțeles în raport cu spiritul nostru care nu poate prinde totul. În epocile de criză cum este astăzi, de răspântii istorice și de mari transformări ale sufletului și civilizației omenestii, prindem cu mai multă greutate firul lucrurilor și tot atât de greu le putem îndruma.

Să însemne aceasta, haos și totală neputință a omului de a interveni în mersul evenimentelor? Să însemne aceasta lipsă de lege socială și de lege istorică? Nu, dimpotrivă. Materialul uman cu care trebuie să lucreze omul politic, să-și împlinească opera, are legile sale, care se cer cu multă pătrundere înțelese și cu mai multă rigoare respectate.

Dacă constituția societății este atât de complexă și dacă totuși are și ea legile ei proprii, înțelegem

1) Hazard ca fapt natural nu ca reprezentare metafizică: în sens de act neprevăzut dar pozitiv, produs de mai multe cauze, uneori accidentale.

atunci ce înseamnă să îndrumezi o societate, un neam în dezvoltarea sa istorică și ce înseamnă deci a face politică.

Poate ea să mai atragă pe oricine? Poate ea să fie la îndemâna oricui? Desigur că nu. Și aci stă una din erorile democrației care a înlăturat cu orice preț orice fel de elită (ceea ce în fond nu a ieșit decât această elită o cerea însăși legile firești de conservarea ale societății). A făcut din orice cetățean un om politic, nedându-și seama că politica este cea mai grea din funcțiunile sociale, din pricina însușirilor mari, variate, totale am putea spune, pe care le cere. Conștiința cetățenească, rostul mulțimei în viața publică sunt aspecte netăgăduite în politica statelor moderne și mai ales contemporane. Însă de aci și până la misiunea politică este drum departe. Această mulțime nu poate lucra individual politic: ea nu are capacitate în individui izolați din care se compune, ci ca *tot*. Ea determină, insuflă și se manifestă prin oamenii săi reprezentativi, reprezentativi nu în sens de votați, ci în sensul mult mai adânc de întrupare deplină a năzuințelor sale.

A face politică deci înseamnă să ai legături adânci cu trecutul neamului și să-l îndrumezi în sensul năzuințelor sale firești. Să înțelegi și să porcezi la faptă pătruns de misiunea neamului pe care ai fost sortit să-l conduci. Adevăratul om politic, omul de stat care este atât de necesar vremurilor de astăzi,

este o adevărată personalitate, care reprezintă în adevăr ceva particular, propriu, dar este totodată întregul neam, în care acesta ca tot acționează și în care fiecare individ se recunoaște. În el se manifestă voința neamului întreg, sufletul colectiv. El este deci neamul după cum neamul este el. Adevăratul om politic este, am putea spune, un inspirat în care elementele confuze și surde ale mulțimii capătă o înfățișare, care prin complexitatea sufletului său și prin antenele sale proprii simte aspirațiile neamului, nevoile lui, le anticipează și le îndrumază așa cum cere istoria. El este în slujba neamului după cum acesta este în slujba sa. De aci puterea lui de creație și de transformare.

Oamenii politici deci nu pot apare la toate răspântiile și spre nenorocul celor ce li se întâmplă acest lucru, nici chiar la toate răspântiile istorice. Neamurile cari întotdeauna, ca orice organism au instinct de apărare dezvoltat, în momentele de primădie, ridică oameni noi. Fără o elită conducătoare de înaltă pricepere și forță morală, neamul cel mai puternic se poate pierde. Istoria ne dă multe exemple. Nu o dorim neamului românesc. De aceea credem și luptăm pentru el.

Ce înseamnă a face politică? Înseamnă a face istorie!

SAT ȘI ORAȘ

Problema sat și oraș nu este la noi o problemă nouă. S'a discutat chiar foarte mult, mai mult în orice caz decât s'a înfăptuit în această chestiune. S'ar părea că e inutil să redeschidem discuția. Așa pare la prima vedere, în adevăr, dar realitatea este cu totul alta, nu numai ca înfăptuire ci și ca lămurire teoretică.

În mentalitatea generală a Românilor, chiar și la acei de bună credință, stăruie o idee falsă ce poate avea consecințe nefaste asupra vieții noastre naționale. Și anume: se crede că dacă „suntem un popor de țărani” și că dacă adevărata civilizație și omenie românească se găsește în sat, nu avem la ce să ne temem de cele „câteva milioane” de străini așezați în orașele noastre. Țăranul este izvorul nostru de viață, satul este celula din care se hrănește neamul românesc. Cât am vrea noi să ne modernizăm tot un popor de țărani rămânem. Iată o seamă de afirmațiuni pe cari ne-am învățat să le repetăm,

ca moștenire a criticei liberalismului și a „formei fără fond”.

Suntem dintre acei cari au scris, nu numai au gândit, asupra civilizației noastre țărănești, considerând-o cu adevărat organică, etnică și plină de substanță creatoare. Dar de aci, dela recunoașterea satului în ce are el mai bun și mai sănătos pentru sufletul și civilizația Românilor ca neam modern și până la atitudinea politică a neglijării orașului pentru că „suntem un popor de țărani”, e cale lungă, dacă nu e chiar o altă cale.

Oricât am iubi noi satul, oricât de țărani ne-am simți în sângele și în deprinderile noastre, ba chiar tocmai pentru aceasta, problema politică de imediată necesitate pentru noi este problema orașului. *Orașele sunt organele centrale ale ființei neamurilor. Cine le stăpânește înseamnă că stăpânește țara și neamul.*

Să meargă oricine și oriunde pe întinsul acestei Români mari, să observe și să se întristeze de starea în care sunt orașele țării. În provinciile alipite ele păstrează vechea înfățișare și vechiul suflet al neamurilor care ne-au stăpânit și cari prin aceste mici insule în marele trunchi al românilor, lucrau la distrugerea noastră. În regat dacă unele din orașe, cele de munte, sunt mai curat românești cele mai importante, capitala și porturile, orașele industriale, sunt pline de străini și străinism.

Aproape toate societățile cu „nume colectiv”, so-

cietățile „anonime”, agențiile comerciale, industriile, sunt în întregime cetăți ale străinilor. Firmele cele mai românești ascund, cele mai murdare afaceri ale acestor străini, în deosebi jidani, cari „anonimi” cum sunt ei ne rod până în măduvă, ne stăpânesc și ne batjocoresc. Concesionările nenumărate ale acestui stat slăbănog sunt făcute în dauna noastră și în câștigul lor prin intermediul unei pături de „conducători” și „oameni politici” înșelători, mici, trădători de țară și de neam.

Dacă în Ardeal, Banat, Bucovina, am găsit orașe instrăinate, în regat le instrăinează politica noastră de după război. Oriunde afacerile merg bine, unde mari bogății sunt de exploatat, străinul apare. La București în bănci și în industrie, la Ploești și valea Prahovei în industria petrolului (ce rușine românească e aci!) la Galați, la Brăila, la Iași și pretutindeni unde se putea ceva stoarce, a apărat străinul. Politica noastră de după război nu numai că nu a luptat pentru înlăturarea străinilor dar nu a păstrat nici măcar ceea ce a găsit. O mare invazie, mai ales jidani, ne-a cuprins, o invazie mai dure-roasă pentru acest popor decât năvălirea barbarilor. Țara românească a devenit un fel de pământ al făgăduinței pentru acești noi barbari, lipsiți de Dumnezeu și de țară. Toată urâciunea Galiției, Rusiei și Germaniei și-a găsit la noi un loc odihnitor, ocrotit de legea și omul politic român. Și unde s'a așezat el când a venit? La oraș desigur, în locul

de observație, de conducere și de stăpânire. Străinul a înțeles mult mai ușor ceea ce la noi nu înțeleg foarte mulți oameni de cultură demni de toată stima. Dela oraș poți stăpâni și satul, întreaga țară. Dela sat nu poți fi stăpân nici pe propria ta vatră.

Și dacă acești străini ne-ar fi stăpânit numai economic. Dar de aci până la stăpânirea sufletului nu e decât un pas într'un stat ca al nostru. Jidanul la noi astăzi, cine nu știe, păstrează cu banul său locurile de comandă a tuturor funcțiunilor statului. Cine nu știe ce rol joacă finanța aceasta în politica țării noastre?!

Ce face țara cu astfel de orașe? Ce face țara-nul și muncitorul cu astfel de conducători? Mai poate fi vorba de nepăsare față de orașe? Mai poate fi vorba de „neam de țărani”? Până când domnilor? Nu vi se pare că vă îngrijiți prea mult de mădulare și că o să murim subit de inimă?

Școala satului? Universitate țărănească? Culturalizarea satelor? Țărănism? Da, toate fără un oraș românesc și fără o conducere românească sunt numai niște mari iluzii pentru cei sinceri și niște mari escrocherii pentru cei de rea credință.

Ne place tuturor satul, îl iubim toți cei ce-am plecat de acolo. Il dorim ridicat și păstrat în tot ceea ce are bun pentru sufletul nostru, dar înainte de toate, *viața acestui neam!* Iată ce ne stăpânește gândurile. Și de aceea credem că o nouă invazie e necesară: aceea a copiilor de țărani la orașe.

Nu numai în licee cum a fost dar și în școlile practice, mai ales în comerț, în artă și în tot ce trebuie să se manifeste românește. Veți zice că cresc șomeurii? În primul rând, nu aceasta este problema noastră de stat care ne îngrijorează, iar în al doilea rând că, din punct de vedere colectiv-național, dacă oamenii politici români sunt trădători și proști, o reacțiune românească a șomeurilor poate aduce mai mult bine țării acesteia decât o țărănime exploataată și înfometată rămasă la ea acasă.

Ce-au făcut țărăniștii cu ideile și politica lor în această direcție? O știm și se poate cerceta. Au oprit scurgerea copiilor de țărani în școli în oraș, în timp ce ovreii creșteau mereu în aceste școli¹⁾. Au oprit pe țărani să mai treacă la oraș, i-a lăsat să trăiască acolo unde s'au născut și cum au apucat, în timp ce Oskar Kaufman, Kalman Blumenfeld și Aușnit conduc ca niște adevărați regi moderni destinele acestui neam. Mai mult „țărănism” a făcut în această privință un partid burghez, cum e cel liberal.

Să nu ne lăsăm deci amăgiți nici de jidani și nici de cei ce stau în slujba lor. Nu problema satului e problema politică de azi. Cum au stat ei țărani, fără de „cultură” 2000 de ani mai pot sta încă vreme de aci înainte. Problema politică ce trebuie

1) În această privință a se vedea statisticele prelucrate de d-l Iosif Gabrea în lucrarea: Școala românească.

imediat soluționată este aceea a orașului. Altfel nu vom mai avea nici satul și nici țara. Toți Românii de bună credință trebuie să se convingă de acest adevăr elementar și să lupte pentru el.

Orașul românesc va însemna stăpânire românească, va însemna adevărata istorie românească. Până atunci suntem niște simpli servitori în propria noastră casă. Simțim că totul este al nostru că pământul și cerul ne aparțin, dar nu ne putem bucura de ele. D-zeu ni le-a dăruit: noi nu le-am știut stăpâni.

Noi nu putem fi nici servitori și nici măcar oaspeți pe aceste locuri. Noi nu putem trece nepăsători în fața primejdiei și nici să renunțăm la istoria și ființa noastră. Să-l dăm afară pe acela care nu numai că s'a improvizat în conducător, dar nu a fost nici măcar invitat. Silnicia cu care străinul s'a impus ne scutește să păzim chiar cele mai elementare legi ale ospitalității.

Să-i atacăm acolo unde ei s'au întărit, huzuresc și de unde ne batjocoresc ca pe niște nemernici. Să stăpânim orașele deci și nou așezare românească se va ridica.

CE ESTE O GRANIȚA

În vremea din urmă Românii noștri au început să privească din nou spre granițele țării și să fie tot mai mult stăpâniți de sentimente de grijă. Și în adevăr, îndreptățite sentimente. Nu atât pentru că Mussolini a ținut un discurs „diplomatic” la Milano, ci mai mult pentru că aceste granițe noi ale României sunt în real pericol, sunt pândite pentru a fi distruse de nenumărate forțe și dorinți.

Dacă acest sentiment este îndreptățit, atitudinea de luptă a celor mai mulți dintre conducătorii noștri politici și spirituali de azi, nu este îndreptățită. Abia de aci începe adevărata noastră grijă, nu numai pentru granițele țării, ci pentru însuși destinul istoric al acestui neam.

Ce atitudini au și ce dorinți îi stăpânesc pe vecinii noștri le știm cu toții. Ungurii vor granița la Carpați, Bulgarii la gurile Dunării și chiar bunii noștri prieteni Sârbi, tind dacă s'ar putea pe calea unei „mici înțelegeri” sau fără aceasta, să ne ia

întreg Banatul. Cât despre Ruși nu încapе inoială că s'ar opri numai la Basarabia. Un prim pas în planul de revoluție mondială îl constituie România întreagă ca stat sovietic.

Ce fac oamenii noștri politici în fața acestor ambiții surde ale vecinilor? Ce fac toți conducătorii noștri, oricare ar fi ei, din orice loc și de orice categorie? Nimic! Nimic care să ne poată da siguranță, încredere în viitor. Trecem peste faptul că noi nu avem însă o politică externă. Politică externă se face la noi dar nu e a noastră¹⁾. Dar ce facem intern, cu ce răspund „îndrumătorii” noștri, postelor neîndreptățite ale dușmanilor și „prietenilor” ce ne pândesc la răspântie pentru a rupe din trunchiul țării și al neamului? Cu discursuri politice, cu argumente istorice (vrem să dovedim dreptatea noastră?!!) și cu parăzi militare în haine colorate. Așa arată „responsabilii” noștri că granițele de azi ale țării sunt eterne și că nici o voință nu le mai poate schimba. Aceste manifestări interne nu fac decât să completeze pe cele externe ale pactelor de amicitie.

În adevăr, toate se țin laolaltă ca expresiuni ale aceleeași metode și mentalități. Aceeași lipsă de înțelegere și cărpeală cu ață albă a unor lucruri care cer atât de multă pricepere și meșteșug.

1) În această chestiune vezi în aceeași colecție: *Mihail Polihroniade: Tineretul și politica externă.*

Ce înseamnă o graniță și cum poate fi ea păstrată, întărită și chiar dezvoltată? Iată o chestiune fundamentală, de a cărei soluționări depinde întreaga politică a unei națiuni în raporturile sale și în linia sa istorică. Cum înțelegi această problemă așa îndeplinește și politica pe care ea și-o cere.

Unii cred că granița este un fapt geografic, că este o limită naturală pusă între două popoare, cum ar fi de exemplu Nistru sau Tisa. Această graniță e dată de natură și deci îndreptățită pe calea ei. Alții mai înaintați, cred că granița este ceva istoric și că ea poate fi susținută pe „drepturi milenare”.

În primul rând graniță-limită naturală nu există din punct de vedere etnic. Acolo unde de cele mai multe ori se crede că este o linie despărțitoare, precisă, între două națiuni, este în realitate o întrepătrundere. Uneori, cum e cazul munților noștri, sunt chiar sălaș de viață. În al doilea rând granița naturală judecată din punct de vedere politic nu ne spune nimic și nu ne ajută la nimic. Noi credem că granița națională de vest trebuie să fie Tisa iar Ungurii cred că ea trebuie să fie la Carpați. Aci începe discuția. Și atunci intervine a doua poziție, cea istorică. Nu ne îndoiim de întâietatea noastră istorică și nici de drepturile cari decurg din așezarea noastră pe aceste locuri. România nu poate fi cuprinsă decât în granițele vechii Dacii. Dar voim să-i convingem pe Unguri de acest lucru?

Sau pe Bulgari sau pe Ruși? Să fie aceasta o atitudine politică? Poate științifică, ceace e cu totul altceva. Un lucru este sigur: chiar dacă, mergând până la absurd, am admite că s-a convins toată lumea de dreptatea noastră, crede cineva că atunci când li se va ivi momentul prielnic, acești vecini ce ne pândesc ne-ar recunoaște ei granițele și din spirit de dreptate ni le-ar respecta? Urâtă și strămtă vedere trebuie să aibă cineva pentru a crede în acest lucru. Și totuși sunt mulți Români, uneori în locuri de conducere, cari au această vedere.

O graniță deci nu poate fi respectată nici pentru că acolo o indică natura geografică, nici pentru că are vre-o îndreptățire istorică. Dacă o graniță națională este la un râu sau un munte nu înseamnă că nu poate fi și la alt râu sau alt munte. Dacă o graniță a fost într'un anume fel în istorie, nu înseamnă numai decât că așa trebuie să fie în eternitate.

O graniță este voința de a fi a unui popor, puterea lui lăuntrică. Numai în acest chip limitele capătă un caracter de forță. Numai în acest fel granița devine o realitate. Însăși granița etnică poate în acest fel să capete o expresie. Unde nu există această putere lăuntrică, această forță forță-creatoare nu numai că nu există graniță politică dar nu există nici una juridică întemeiată pe etnic, pentru că etnicul este și el trecător, dispăre. Să ne gândim

numai la granițele Maramureșului și cele de nord ale Țării.

Să ne dăm odată seama că *nu granița în sine înseamnă ceva*, mai ales la noi astăzi, *ci cuprinsul său, viața pe care o încadrează* puterea launtrică a neamului. *Granița este distanța limită pe care poate s'o fixeze țaria și voința unui popor*. Ce-au însemnat altceva granițele imperiului roman? Veți zice că acesta este imperialism (ceeace nu e întotdeauna o rușine) că este sete de teritorii și bogății materiale. Dar mai e un fel de imperialism, mult mai apropiat de felul nostru românesc, care nu poate fi bănuț de materialism. Este acela al spiritului. Exemplul Franței în veacul al XVII-a și XVIII-lea este bine cunoscut.

Am dat aceste exemple cari ar părea unora exagerate în raport cu posibilitățile neamului nostru ceeace nu le împiedecă însă să fie măcar ilustrative.

Granițele noastre deci nu pot fi trase, nici măcar păstrate prin bunăvoința altora din afară, ci prin ceeace reprezentăm, prin ceeace suntem în inima noastră. Nu cu discursuri, nu cu argumente, nu cu parăzi sau combinații diplomatice le putem avea așa cum trebuie să le avem de drept. Toate acestea își capătă un înțeles numai atunci când puterea noastră economică și spirituală vor fi o realitate; numai atunci glasul nostru se va face ascultat peste hotare și căștiga atenția marilor puteri ale Apusu-

lui. Până atunci nu suntem decât niște cerșetori de bună voință, niște oameni care își capătă dreptul la viață din milă. Și dacă lucrurile nu se vor schimba într'un viitor apropiat, să nu se mire nimeni dacă țara Românilor nu va mai avea nevoie de apărarea granițelor pentru că vom fi șterși de pe harta Europei la care ținem atât de mult.

Să nu ne fie oare rușine, ca un popor de 20 de milioane de oameni, cu o viață greu încercată și cu atâtea însușiri reale, să cerșim milă sau să dispărem fără urmă? Să răspundă acei ce duc această politică a lenei, a furtișagului și a lipsei de demnitate!

MISIUNE ROMÂNEASCĂ.

Popoarele lumii sunt astăzi în frământare neconținută. Sufletul lor caută noi orizonturi de viață, noi căi de lumină și certitudine. Leagănul civilizației moderne, Europa și tot ceace a adus ea în istorie prin neamurile cele mai de frunte, trăesc momente de mari neliniști.

Fiecare neam se ridică, se frământă, luptă, caută pretutindeni și cu orice preț să-și taie drumul său în istorie. Sufletul colectiv capătă uneori expresiuni de înaltă frumusețe morală și încredere în sine. Aceasta nu înlătură însă marea neliniște de care, sunt cuprinși. Dece? Pentrucă neamurile trăesc un moment critic, sunt la o răspântie istorică, pentrucă toată lumea este în căutare. Este în adevăr astăzi un moment de mare încordare. Și nu va rezista credem oricine la acest greu examen al istoriei. Atât cei ce au în urma lor un trecut îndelungat de experiențe, cât și cei ce abia acum încearcă să se înalțe până la treptele de sus ale destinului lor.

În această încordare, în această luptă și întrecere între popoare, noi avem desigur un loc dintre cele mai grele de susținut. Încercarea la care ne pun vremurile de astăzi este una din cele mai grele din câte am cunoscut în istoria noastră, care o știm cu toții, nu a fost atât de lineară, echilibrată și liniștită. Avem să culegem aci, pe locurile bătrânilor noștri vovevozi, din nou roadele luptelor, ale tăriei sufletului nostru.

Ce face țara românească „nouă” cu căpeteniile ei în acest moment greu prin care ne este sortit să trecem? Ce gândesc și ce fac acei ce țin astăzi în mâinile lor destinul țării și al neamului? Ce poartă în suflet acei supuși Români cari se „mișcă bine” și „se simt bine” în formele și cu sufletul creat de statul românesc de azi? Conducătorii se înșeală și înșeală pe alții. Condușii se amăgesc cum pot și de cele mai multe ori nu cred nimic.

Realitatea este aceasta: așa cum arătăm astăzi suntem *un popor fără misiune* și în consecință, să nu surprindă pe nimeni, *un popor fără viitor!*

Oricâte critici s'ar aduce formalismului și chiar neseriozității pașoptiștilor și tuturor acelor cari ne-au condus până la unire, și oricât adevăr ar fi în aceste critici, un lucru este sigur: acești oameni aveau un crez, aveau un ideal, aveau o misiune istorică. Neamul se resimțea și era prezent la aceasta. Așa se explică cum toate pilejurile pe care

le-am avut (și le-am avut) le-am știut holosi pentru biruința noastră românească.

Cu toată măreția hotărârilor, cu toate bogățiile noastre (aparent ale noastre), cu toată irășăzarea noastră de popor mare, România de astăzi este în realitate, mai puțin interesantă, mai strămută în orizonturile ei și cu posibilități de viitor, mai întunecate. Dece? Da, pentrucă România de astăzi, aceea care e pe hartă și o cunoaște toată lumea, nu crede în nimic, nu are misiune, nu are tocmai ceace cere cu necesitate momentul istoric, în care trăim și ceace în genere poartă în sufletul său orice neam care vrea să trăiască.

În viața noastră obștească vedem întori plătind stări de suflet întristătoare. Cel mai mulți nu văd nimic, nu simt nimic. Dar nu e numai indiferență, nepricepere. Alții, foarte deseori oameni de cultură și „indrumători ai opiniei publice”, chiar dacă sunt frământați de probleme stau pe o poziție lipsită de înțelegere și de credință. Iată bunăoară, există la noi o modestie prost înțeleasă după cum există și un pesimism neghiob. Că neamul și Țara Românilor să se mulțumească cu ce are și cu cât a câpătat până acum, că ne-a „crescut norocul” că suntem un popor „cu resurse mici”, că suntem „o cultură mică” și că în fond nu putem pretinde mai mult decât suntem (și suntem ceace suntem... desigur!). Din această poziție și cu această perspectivă nu rămâne îndoială că nu avem prea mult de așteptat în viitor.

La oamenii politici stăpânați de aceste „idee” nu rareori găsim o conștiință „tactică”: anume aceea a „retrucării” în politică și istorie.

Alții „cugetători” mai radicali nu cred deloc în înălțarea și nici măcar în dimuțirea naționalismului în istorie. Aceptia nu cred într-o idee și un destin propriu al neamului nostru, încălțarea lui în laia culturii și forței altor popoare mai mari și mai vechi este atât de mare încât o renunțăm a noastră în folosul altora mai bine dotați și înarmați, și se pare un lucru firesc.

Să fie oare atât de tristă soarta noastră că ne-am născut Români? Să nu avem și noi tăcu că prin faptele noastre să creștăm adânc pe călești istoriei? Noi credem, împotriva acelor posibile de noapte, că după cum în trecut am frămăntat istoria și am crescut tot mai puternici, tot astfel vom trece întăriți și prin altele de azi înainte, vom face să crească totaș de bunăoară pe noi românii. Aceasta însă nu fără credință și fără lăpă. Franșetea și țăria românească le vedem în trecutul și viitorul acestui neam pentrucă credem și lucrăm pentru el. Vedem lumina pentrucă o purtăm în sufletele noastre. Ce pot afla în pragul lui acei ce sufletul li-e izrunecat? Urătul și prăvălul lor național nu e din sfârșite de viață și din destinul neamului ci din sufletul lor.

Da, neamul acesta trebuie să trăiască, trebuie să se înalțe, trebuie să fie pătă tot mai frumoasă de

pricepere și forță morală. Flacăra interioară a sufletului nostru obțesc nu s'a stins și nici nu se va stinge niciodată, chiar dacă uneori întunerecul încearcă să o cuprindă. Dar nu va birui-o. Dacă Țara Românească de azi are o înlățigare decadentă (și o are nu numai în aparențe) neamul românesc nu poate să moară. Condițiile sale de viață sunt cu totul neprielnice, manifestările au uneori aspecte desguștătoare, dar destinul său storic nu se poate împlini în acest chip. De aci optimismul nostru, dar tot de aci și durerea și lupta noastră. Noi vedem răul, credem în stărpirea lui pentrucă noi credem în forțele creatoare lăuntrice ale neamului și luptăm.

„Cultură mică” ? Popor „modest” ? Neam „lără mișune” ? Dacă cei ce ne conduc azi reprezintă cu adevărat neamul nostru și dacă omul românesc creat de statul de azi este însuși neamul, desigur că da. Dacă nu, și în aceasta credem noi, să nu mai vorbească nimeni despre „tristul destin românesc”. Noi credem că există stăta putere de viață nouă în sufletul și trunchiul acestui neam încât poate umple veacurile și poate stăpâni neamurile prin strălucirea ce trebuie să capete de aci înainte. Atâtea forțe latente, atâtea virtualități zac în adâncurile ființei sale încât poate lua naștere cu adevărat o nouă lume, o lume românească.

Ce Român inteligent, cinstit și om întreg poate nega valorile românismului ? Ce Român cu putere de credință nu simte și nu trăiește toate aceste in-

suferi adânci ale neamului său ? Ce Român cu conștiința istorică nu are încredere și nu luptă pentru biruința a tot ceea ce ne aparține ca ființă colectivă ?

Legătura cu tainele adânci ale pământului și istoriei naționale cu firea poporului și schizantele geniului său „apropierea de toate elementele acestei lumi românești și adâncirea în ele, este condiția de prim ordin a realizării noastre. Trăirea prezentă a unui viitor tulburător de mare prin care orice potențial al sufletului românesc să iasă la lumină și să capete expresie, este a doua condiție a realizării noastre istorice. Numai o conștiință vie a ceea ce putem fi, numai o viziune nouă ne mai poate creta.

O mândrie înălțată trebuie să ne conducă, o încredere deplină trebuie să ne stăpânească.

Suntem un neam cu multe înșușiri reale și ne putem ridica până la cea mai înaltă treaptă de omenie. Cel puțin din locul pe care îl avem în spațiu, între popoarele învecinate, putem să stăpânim cu adevărat. Nu atât în înțelesul material al cuvântului, căci nici când noi n'am fost un popor hăpăreț, asupritor și dornic de bunuri materiale nedreptățite, ci mai mult în cuprinsul său spiritual, unde am dovedit-o în trecut și putem să o dovedim cu prisosință în viitor. Putem stăpâni prin puterea de atracție a ceea ce avem firesc în noi, dacă înțelegem această fire românească și capătă expresiunile sale adevărate, la înălțimile cele mai mari către care poate și trebuie să tindă. Putem stăpâni

prin geniul nostru național, nu prin expresiunile nedemne și false ale României de azi. Acest geniu propriu trebuie să ajungă să se exprime și să ne poarte mai departe către limanurile destinului nostru istoric între celelalte neamuri ale pământului.

Nimic deci din urâtul unei Români trecătoare, din sufletul unor moravuri vremelnice, nimic din sufletul ros de neputință și neprimire a conducătorilor pe cari întâmplarea i-a adus în fruntea unei țări atât de sluțită pe nedrept, ci totul din frumusețea și steaua călăuzitoare a unei Români eterne, aceea a neamului, nu a parvenișilor și trădătorilor, totul din sufletul curat și înțelept a adevăraților conducători pe cari legea și instinctul neamului îi chiamă când acesta este în pericol.

Neamul românesc poate fi reînviat clădind o țară nouă, printr'o misiune nouă.

Cine stă treaz și crede, trăește. Cine își respectă legea și luptă, crește.

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
Ce înseamnă a face politică	3
Sat și oraș	10
Ce este o graniță	16
Misiune românească	22

DIN CUPRINSUL „RÂNDUIELII”

Vol. II. Căp. 1—2 (44 pag.)

Cum se judecă istoria

Dezvoltării românilor și a Cămpului

Către înălțimea românilor

„Culturalizarea” istoriei (II)

Politica externă a României

Considerații asupra demografiei românești și asupra
României

CĂTRE PRIETENI ȘI CAMARAZI

Rânduișla întârzie să apară din lipsă de fonduri. Ea nu are alt sprijin decât abonamentul.

Abonați-vă dinainte spre a-i înlesni apariția.

Se fac abonamente și pe o jumătate de an : lei
100.

COLECȚIA «RÂNDUIALA» :

1. ERNEST BERNEA : *Tineretul și politica.*
(ediția II).
2. D. C. AMZĂR : *Naționalismul Tineretului.*
(ed. II sub tipar).
3. M. POLIHRONIADE : *Tineretul și politica externă.*
4. ERNEST BERNEA : *Gânduri pentru Țară nouă.*

Prețul 8 Lei